

Historik brandkåren Upplands-Bro kommun nedtecknad av Per-Åke Lilja och Ove Gustafson

Brandstation modell 1940 Håtuna Håbo Tibble

Brandstation modell 1960 Skolvägen Bro

Brandstation modell 1989 Kockbacka Bro

Det äldsta dokumentet om organiserade insatser att bekämpa bränder i nuvarande Upplands-Bro kommun, är hämtat från bildandet av Håtuna Frivilliga brandkår 1932, den definitiva avvecklingen av Håtuna frivilliga brandkår är den 14 januari 1991 när fd. brandchefen Johan Hedin via ett gåvobrev överläter kårens brandbil en chevrolet av 1938:års modell till Kockbacka Kamrat Klubb (brostationens kamratklubb). Veteranbrandbilen finns att beskåda i all sin prakt i vagnhallen på brostationen, bilen är besiktad och körklar.

Brandstation Håbo Tibble och Håtuna

Byggnader för garagering av brandbil (brandstation) finns bevarade i Håtuna, vid Håtuna kyrka och vid Håbolund som tillhörde Håbo Tibble socken.

En kommunsammanslagning genomfördes 1952, efter sammanslagning av Bro Låssa, Stockholms Näs, Håtuna och Håbo Tibble kommuner, bildades Upplands-Bro kommun, kommunens centralort blev Bro, kommunens förvaltning lokaliserades till kommunalhuset på Skolvägen i Bro.

Brandstation Skolvägen i Bro

Vid kommunsammanslagningen byggdes en brandstation i anslutning till den befintliga badinrättningen på Skolvägen 9 i Bro, mitt emot kommunalhuset.

Borgarbrandkåren i Bro skall enligt brandordning daterad 1951 12 21 vara bemannad med:
1 brandchef och 2 vice brandchefer och 16 brandmän

Brandförsvaret inom Håtuna och HåboTibble socknar är ordnat genom avtal med Håtuna och Håbo Tibble Frivilliga brandkårer som vardera skall bestå av minst 6 brandmän

Vaktstyrkan larmades via larmcentral belägen vid Shell bensinstation Gustavshäll

1964 övertar Järfälla Brandkår ansvaret för utalarmering av borgarbrandkåren i Bro, utalarmering sker via brandsignalfördelare(BSF).

Håtuna och HåboTibble Frivilliga brandkår larmas via telefonkedja

I slutet av 1950: talet börjar Upplands-Bro kommun planera för höghusbebyggelse i Kungsängen adress Ringvägen, dåvarande Statens Brandinspektion avger följande kommentar till Upplands-Bro kommun angående planerad bebyggelse av 8 och 9 våningshus:

” Inspektionen vill bestämt avråda från förslaget att uppföra 9 – våningarshus och vill ifrågasätta huruvida icke planerna på uppförande av 8 – våningshus även borde skrinläggas. Ifråga om 8 – våningshus är det visserligen möjligt att med anlitande av maskinstege, minst 25 m. Lång, och iordningställande av särskilda brandvägar runt byggnaden rädda inestängda människor. Då är det emellertid ofrånkomligt att kommunen snarast anskaffar en sådan stege samt vidare tillser att brandpersonal utbildas i stegens rätta handhavande. Borgarbrandkåren bör vidare förstärkas och göras väsentligt mera slagkraftig än den för närvarande synes vara. Den bör sålunda ökas till minst 25 man varav minst 3 brandförmän. Beredskapen bör ordnas så att 1/3 ständigt finns inom hörhåll för alarmeringsanordningarna, 1/3 ständigt befinner sig inom kommunen samt att återstoden är fri. Elektriska klockor eller motsvarande bör finnas hos all brandpersonal såväl i bostaden som på arbetsplatsen. Antalet övningar per år med borgarbrandkåren bör icke underskrida 24. Om kommunen icke har möjlighet att vidtaga nu antydda åtgärder i fråga om brandförsvarets organisation får inspektionen bestämt avstyrka uppförandet även av 8 – våningshusen ”

Resultatet av Statens Brandinspektionens yttrande blev att husen byggdes i 8 våningar och med brandsäkra trapphus, samt att Upplands-Bro kommun sluter ett släckningsavtal med Järfälla Brandkår, avtalet träder i kraft 1 januari 1964. Släckningsavtalet angav en inriktning för Upplands-Bro kommuns framtida utveckling av den kommunala räddningstjänsten i samverkan med Järfälla kommun.

Ett utökat samarbete med Järfälla tar fart i och med att industrietableringar ex KF Lager, och en utbyggnad av bostadsområden som Råbyområdet i Bro, Brunna och Tibble bostadsområden i början av 70 – talet.

Släckningsavtalet från 1964, utökas till att även omfatta brandchef och vice brandchef, anledningen var behovet av kompetens i byggnadstekniskt brandskydd, 1972 omfattar släckavtalet även brandchef och vice brandchef.

Kommunens expansion vad gäller befolkning och industrietableringar tilldrager sig Länsstyrelsens uppmärksamhet, kravet på ökad slagkraft för kommunens räddningstjänst medför en ändring i 1980: års räddningstjänstplan som i framtiden styr storleken på brandstyrkan anger storleken till 1 + 5.

Denna utryckningsstyrka skall under hela dygnet rycka ut vid brand eller andra nödlägen och påbörja släck- och räddningsinsats inom 10 minuter efter larm

Då flertalet av de deltidanställda inte klarar detta under dagtid (vardagar 7.00 – 16.00) anställdes en heltidsstyrka, fr.om. 1982 var brandstationen bemannad med en vaktstyrka 1 + 5 under ovan nämnda tid. Den heltidsanställda vaktstyrkan 8 man ingår under övrig tid d.v.s. nätter och helger i en deltidsgрупп enligt fastställd vaktlista.

En upprustning av fordonsparken sker, ny släckbil nuvarande 651 inköps 1984 och garageras i ett provisoriskt plåtgarage på gården.

Behovet av en större och ändamålsenligare brandstation för att inrymma personal och materiel aktualiseras ett lokalprogram arbetas fram och presenteras 1983.

Olika platser för etablering av brandstationen övervägs, ex. om och tillbyggnad av brandstationen på Skolvägen, ombyggnation av industrifastighet i Skällsta industriområde. Körtidsanalyser genomföres från brandstationen på Skolvägen, och en tänkt placering efter länsväg 840, målet var att förbättra insatstiderna mot Kungsängen och Brunnaområdet, körtidsanalyser genomfördes även från brandstationen på Hästskovägen i Järfälla.

Den slutliga lösningen att placera brandstationen på länsväg 840 vid Kockbacka underlättades av att Vägverket planerade en ombyggnation av länsväg 840.

Placeringen av brandstationen vid Kockbacka kortade insatstiden till Kungsängen och Brunnaområdet, och räddningstjänstorganisationen med en kombination av heltid och deltid kunde bibehållas, byggstart för uppförandet av ny brandstation var årsskiftet 1987 – 1988.

Inflyttning i brandstationen Kockbacka sker den 8 maj 1989.

Brostationen vid Kockbacka i Bro

Hösten 1986 beställer Upplands-Bro kommun en utredning om den framtida organisationen av räddningstjänsten i Upplands-Bro kommun av Sv. Kommunförbundet, till utredare utses brandchefen i Sundsvall Claes Rudberg.

Utredningen resulterar i en sammanslagning av Järfälla och Upplands-Bro kommun räddningstjänst, organisationen får namnet Järfälla / Upplands-Bro Brand- och Räddningskår den gemensamma organisationen startar 1 juli 1989

Länsstyrelsen genomförde ett tillsynsbesök vid Järfälla / Upplands-Bro Brand- och Räddningskår 11 december 1991, under § 11 i tillsynsprotokollet kan utläsas följande:

- Att insatstiderna till Kungsängen C är helt otillfredsställande
- Att arbetet med insatsplaner bör påskyndas
- Att en ny brandstation är nödvändig i Järfälla
- Att räddningstjänstplanen snarast revideras. En riskanalys bör ingå i planen

Hösten 1995 kommer en inbjudan till överläggningar om nuläge och framtid för räddningstjänsten i nordvästra Storstockholm., bakom inbjudan står kommunstyrelsens ordförande Gun Blomberg i Sollentuna kommun.

Inbjudan resulterar i att de inbjudna kommunerna Sigtuna, Järfälla, Upplands-Bro och Upplands-Väsby kommuner enas om att ett utredningsarbete skall starta, utredningen får arbetsnamnet VISION 2001 med Johan Hermelin som utredare / projektledare.

Upplands-Bro kommun räddningnämnd lyfter fram tillsynsprotokollet från Länsstyrelsen och ger projekt VISION 2001 i uppdrag att inom ramen för projektarbetet lämna förslag till lösning som kan aksepteras av tillsynsmyndigheten länsstyrelsen.

Den 15 maj 1997 sjösattes organisationen Brandkåren Attunda med en högtidlig invigning på brandstationen Kockbacka Upplands-Bro kommun. Christer Ängelöv räddningschef i Brandkåren Attunda håller ett högtidstal, och här slutar den historiska beskrivningen av Upplands-Bro kommun räddningstjänst mellan åren 1932 – 15 maj 1997.

Fortsättning följer !!

”BRUNNAPROBLEMATIKEN”

Jag heter Per-Åke Lilja i mitt dagliga arbete på brostationen arbetar jag inom arbetsområdet ”Förebyggande brandskydd” eller som det står i de dokument som belyser Brandkåren Attundas ”kärnuppgifter” ”Minska sannolikheten för brand”.

Jag har på uppdrag av redaktören för tidningen Löpelden och medarbetare på brostationen författat följande om det som i dagligt tal har arbetsnamnet ”Brunnaproblematiken”.

Som framgår av artikeln historik om Upplands-Bro räddningstjänst har tillsynsmyndigheten Länsstyrelsen vid tillsynsbesök december 1991, påtalat bristerna med insatstiderna i Kungsängen, Brunna och Tibble området. Insatstiderna finns redovisade i den räddningstjänstplan för Upplands-Bro kommun 1982 och 1988 som är insända till Statens Räddningsverk.

Lokaliseringen av brandstationen vid Kockbacka, i direkt anslutning till länsväg 840 förkortade insatstiderna, en ny brandstation planerades i Järfälla, ett underlag för nybyggnation arbetades fram under arbetsnamnet ”Brandstation – 95”. Platsen var i direkt anslutning till E 18 närmare bestämt den plats där Bauhaus byggmarknad nu ligger, placeringen i direkt anslutning hade förkortat insatstiderna till Kungsängen - Brunnaområdet. Av olika skäl sålde Järfälla kommun den aktuella och attraktiva tomten, ”Brandstation – 95” lades i malpåse, brandstationsbygget i Järfälla överlämnades till projekt VISION 2001.

I anslutning till beslut i kommunalfullmäktige i Upplands-Bro kommun om avtal med Brandkåren Attunda inför verksamhetsåret 1998 beställer kommunen en analys av de redovisade bristerna och förslag till åtgärder vad gäller insatstiderna. En redovisning av de fasigheter i Kungsängen och Brunna – Tibbleområdet som enligt SRV skall klassas som grupp 1 bebyggelse, analys och förslag till åtgärder redovisas skrivelse som tillsänts Länsstyrelsen för yttrande. Förslag till åtgärder är, information och utbildning till boende, förstärkning av det tekniska brandskyddet i form av brandvarnare och tillgång till förstahansutrustning vid brand (handbrandsläckare). Något svar från länsstyrelsen har ej lämnats vid dagens datum (jan – 99).

Ett projekt ”Samverkan med Stockholm och Solna/Sundbyberg räddningstjänst” pågår projektledare är Christer Ängehov, projektet skall redovisa förslag som kan medföra att Järfällastationen lokaliseras närmare Kungsängen Brunna – Tibble området och därigenom förkorta insatstiderna i det aktuella området, projektet skal vara avslutat under våren 1999.

Riskanalysen som för Upplands-Bro kommun har sammanställt av Thyrens`, en välkänd konsult vad gäller säkerhetsanalyser, säkerhetsanalysen belyser bl.a. de byggnadstekniska brister som med all tydlighet visades vid den katastrofala radhusbranden på Rumbastigen 1994.

Ett förslag att förbättra den brandtekniska avskiljningen mellan radhuslägenheterna har arbetats fram och presenterats för fastighetsägarna i det aktuella boastadsområdet, en utvärdering av hur många som utfört de Brandtekniska åtgärderna är ej utfört.

En sammanfattning av ”Brunnaproblematiken” är, att något konkret förslag till att förbättra insatstiderna i de redovisade områdena, endast redovisats i ”Strukturgruppens” förslag till lokalisering av brostationen till ”Syltaområdet”. Den kostnadsökning som det skulle medföra, har Upplands-Bro kommun bestämt avvisat.

Pågående projekt för att finna en lösning är på ”Brunnaproblematiken” är :

- Projekt samverkan Stockholm Solna/ Sundbyberg**
- Redovisning analys och förslag till åtgärder, som tillsänts Länsstyrelsen och SRV för yttrande**

Historik över Bro Brandkår Kapitel i Hembygdsboken

För brandbekämpning i Bro och Låssa socknar svarade Borgarbrandkåren vid Bro Brandkår, under 1930 talet var Gustav Gustavson brandchef. Ett fordon av märket Hudson inköptes och byggdes om till brandbil med plats för 6 st brandmän, fordonet utrustades med brandmateriel som t.ex. slang packat i en kärra som placerades hängande baktill på brandbilen, slangarmaturer, strålrör och allehanda utrustning för brandbekämpning.

Brandbilen garagerades i ett garage vid Gustavshäll, där även brandchefen Gustav Gustavson hade sin bostad.

Borgarbrandkåren larmades via telefonväxeln som inrymdes i lokaler på Tunavägen mittemot Ströms garage, 1950 flyttas telefonväxeln till Jannebro bensinstation Gustavshäll, och manuell utalarmering genom att växeltelefonisten manuellt ringer upp varje borgarbrandman.

1964 övertar Järfälla Brandkår ansvaret för utalarmering av borgarbrandkåren i Bro, utalarmering sker via brandsignalfördelare(BSF).

Borgarbrandkåren i Bro skall enligt brandordning daterad 1951 12 21 vara bemannad med:
1 brandchef och 2 vice brandchefer och 16 brandmän

1940 heter brandchefen Henning Gustavson vid ett fotografi taget vid en sammankomst på Bro Gård syns Henning Gustavsson iförd vitskjorta och slips med tillhörande brandchefmössa.

Henning Gustavsson efterträds av Järnhandlaren Olle Thörnberg och sedermera Johan Hedin, Johan Hedin innehar brandchefsposten till 1972.

1950 inköps en ny brandbil av märket Chevrolet till Bro Brandkår, vagnparker utökades med ytterligare ett brandfordon en International.

Vid kommunsammanslagningen 1952 byggdes en brandstation i anslutning till den befintliga badinrättningen på Skolvägen 9 i Bro, mittemot dåvarande kommunalhuset.

I slutet av 1950: talet planeras för höghusbebyggelse i Kungsängen adress Ringvägen, dåvarande Statens Brandinspektion avger följande kommentar angående planerad bebyggelse av 8 och 9 våningshus:

” Inspektionen vill bestämt avråda från förslaget att uppföra 9 – våningarshus och vill ifrågasätta huruvida icke planerna på uppförande av 8 – våningshus även borde skrinläggas. Ifråga om 8 – våningshus är det visserligen möjligt att med anlitande av maskinstege, minst 25 m. Lång, och iordningställande av särskilda brandvägar runt byggnaden rädda inestängda människor. Då är det emellertid ofrånkomligt att kommunen snarast anskaffar en sådan stege samt vidare tillser att brandpersonal utbildas i stegens rätta handhavande. Borgarbrandkåren bör vidare förstärkas och göras väsentligt mera slagkraftig än den för närvarande synes vara. Den bör sålunda ökas till minst 25 man varav minst 3 brandförmän. Beredskapen bör ordnas så att 1/3 ständigt finns inom hörhåll för alarmeringsanordningarna, 1/3 ständigt befinner sig inom kommunen samt att återstoden är fri. Elektriska klockor eller motsvarande bör finnas hos all brandpersonal såväl i bostaden som på arbetsplatsen. Antalet övningar per år med borgarbrandkåren bör icke underskrida 24. Om kommunen icke har möjlighet att vidtaga nu antydda åtgärder i fråga om brandförsvarets organisation får inspektionen bestämt avstyrka uppförandet även av 8 – våningshusen”

Resultatet av Statens Brandinspektionens yttrande blev att husen byggdes i 8 våningar och med brandsäkra trapphus, samt att kommunen sluter ett släckningsavtal med Järfälla Brandkår, avtalet träder i kraft 1 januari 1964 .Släckningsavtalet angav en inriktning för Bro kommuns framtida utveckling av den kommunala räddningstjänsten i samverkan med Järfälla kommun.

Ett utökat samarbete med Järfälla tar fart i och med att industrietableringar ex KF Lager, och en utbyggnad av bostadsområden som Råbyområdet i Bro, Brunna och Tibble bostadsområden i början av 70 – talet.

Släckningsavtalet från 1964, utökas till att även omfatta brandchef och vice brandchef, anledningen var behovet av kompetens i byggnadstekniskt brandskydd, 1972 omfattar släckavtalet även brandchef och vice brandchef.

Kommunens expansion vad gäller befolkning och industrietableringar tilldrager sig Länsstyrelsens uppmärksamhet, kravet på ökad slagkraft för kommunens räddningstjänst medför en ändring i 1980: års räddningstjänstplan som i framtiden styr storleken på brandstyrkan anger storleken till 1 + 5.

Denna utryckningsstyrka skall under hela dygnet rycka ut vid brand eller andra nödlägen och påbörja släck- och räddningsinsats inom 10 minuter

Bränder av större omfattning som drabbat Bro :

- 1939 Brinner Thoresta gård
- Slutet på - 50 talet brand i Sunnerdals praktiska ungdomsskola
- ” ” - 60 ” brand i svinhus på Frölunda gård
- Spannbålssilon i Kalmarsand eldhärjades 1962 (efter ändring av kommungränserna hamnar spannmålssolon i Kalmarsand i Håbo kommun)
- 1967 brinner Dävensö Gård ned till grunden
- 1972 Kvarnen (snickeriet) vid Aspvik
- 1992 8 juni brinner Bro Centrum en av de största bränderna i Sverige under 1900 talet.

Uppgifterna om Bro Brandkår har sammanställts av Per-Åke Lilja, Börje Lundvall, Ove Gustafson och Bertil Hallberg (kårchef vid Bro Brandkår)

Bro 27 oktober 1999